کاتێ هەڵو

بەرز حەفڕی

«ئازایەتیەکانی محمود خدری هەمەوەند ئیلهام بەخشی ئەم شانۆیی‌یە»

نووسینی: أحمد سالار

کەسانی شانۆیی‌یەکە:

بەیت بێژ، گۆرانی بێژ، ئاهەنگ ساز، هەڵۆ، سوارە جەوامێرو، گوڵێ، فەقێ‌قادر، کەسی‌یەکەم، کەسی‌دووەم، کەسی‌سێیەم، کەسی‌چوارەم، شێخ سعید، شێخ مەحمود، عەرەب عیدی، دادوەر، راوێژگار، والی، نێردراو، کابتن، ئەندامی «١» دادگا، ئەندامی «٢» دادگا، شایەت، سوڵتان، جارچی، ناڵەپێپان، قوماندان، کەریم بەگ، وەردیان، بەند، گوڵاڵە، ڕەشەبا، بەفر، هەڵەکۆك، دەنگ، مۆسیقاژەنان.. شاعیر.

«بە چەند ئەکتەرێك گشت دەورەکان دەگێڕێ»

«شـانـۆو هۆڵی بینـەران دەبنە ڕەشمـاڵێکی کوردەواری، بەچیـغ و مافـوورو بەڕەو لبـادی خۆمـاڵی ژوورو لایەکـانی پێ‌دەڕازێنـرێتـەوە، گوڵنکەی ئاهەنگ هەڵدەواسرێت، چراخان دەکرێت، مێخەکبەنگ و ملوانکەی سمڵ بەسەر دەرگای هاتنە ژوورەوەوە هەڵدەواسرێ، بۆن و بەرامە بڵاودەکرێتەوە، لەلای سەرووەوە دەستەی مۆسیقاژەنان و بەیت بێژو گۆرانی‌بێژ لەسەر سەکۆیەك دادەنیشن. لەبەردەمیانەوە سەکۆیەکی لاکێشی نزمتر بۆ یاری‌کـردنی ئەکتـەرەکـان دادەنرێت. ئەکتـەرەکـان بەدەم وتنـەوەی گۆرانـی «گـوڵاڵـە سوورەی سەر کوڵمی یارم وا گەشـایـەوە بۆ حاڵی زارم» دێنـە سەر شانۆ گێـڕەرەوە کە لەم شانۆیی‌یەدا خاوەن ئاهەنگە، بەخێرهاتنی میوانەکان دەکات و، سەرپەرشتی بەیتە یاری‌یەکە دەکات.»

بەیت بێـژ: چرا هەڵکـەن. مۆم داگیـرسێنن، ئەم ناوە ڕۆشن کەن، بخـوور بسـوتێنن. گوڵاو بپـژێنن، گوڵنکـان هەڵخـەن، دەروازە واڵاکـەن، شەربـەت بەخشـەوە، دەمـان شیـرین کەن، خوان برازێنتـەوە، بەرات بەسـەرکـەن دەست لە کوپە بگێـڕن بەشی زارۆڵان بنێـرن، چاوان ڕۆشن کەن دڵان پڕ مەبـل کەن، کورە کەس بێ‌بەش مەکەن، نەفرەتی خودا لە شەیتان بکەن. هەزارو یەك سڵاو لە دیاری نوری چاوان پێغەمبەری ئەوەڵ و ئاخر زەمان بکەن.

«سەڵاوات دەدەن و دەف دەژەنرێ‌و سەمای دەروێشی دەکەن»

ئاهەنگ ساز: دەك بەخێربێن بان چاوان و دیدارتان بەخێر، میوانە ئازیزەکان، ئاهەنگی ئەمشەومان، بەبۆنەی پێك شادبوونی جوونە دڵخـوازێکی یەکجـارە عەزرەت خوازەویـە، دەمێ ساڵ بوو چاوەڕوانی ئەم ڕۆژە بوون. نە ئاخ، نە داخ، نە حەسرەت ما لە تۆی سینەیاندا پەنگ نەخواتەوە. هەموو عالەم بەم عەشقێنە پڕ لەئـازاریان زانی بوو. گشت ئاوایی‌یەکـە ئاگـایـان لەسوارەی سەوداسـەر بوو، کەبـەر لەئـاوزەنگی لێدانی چوونە جەنگەکەی. هەڵـوێسـتـەیـەکی کردو ئاوڕی لەگـوڵێ دایـەوەو ووتی «حیلەی ئەسپ و دەنگ و هەرایە»

هەمووان: «سروود»

هەرایە کورگەل پاڵەوانینە
ڕێ پاکەوەکەن نەوجەوانینە
وا هەڵمەتیان برد یاران بە دەستە

شاخ و کێو لەژێر پێیانا پەستە[1]

سوارە: گوڵێ، کچێ گوڵەخان و مانەکەم. نیگەران نەبی، وا وادەی لاوانـدنی خاکـە، هەر کاتێ لەیـاران دوانـەکـەوتم، ئەوە شایانی بەتۆ شادبوون دەبم.

گوڵێ: سوارە گیـان، دڵ لە دڵ نەدەبێت، ئەگـەر تۆم بەسـەر ئەسپە شێـوە نەبینـایە، ئەو ڕووو دڵی هاتنـە سەبرەم نەدەبـوو، خوا دەستی بە باڵتانەوە بێ.

سوارە: گوڵێ سەبرکە، بەم تفەنگەوە چۆنم، گوڵێ قۆزم «پێدەکەنێ»

گوڵێ: بێ چاوێنی بی. نوری محەمەدی شەریف.

«دەنگی سروودەکە»

ئاهـەنـگ ساز: میـوانـە شیـرینـەکـان، گشت شتێ ئامـادەیـە، مۆسیقاژەنەکان، گۆرانی بێژ..

بەیت بێژ: «پێی دەبڕێ» وادی بەوادی، تەختی مورادی..

ئاهەنگ ساز: تۆم لەبیر نەچووە. تەوەش لالۆی بەیت بێژ.

بەیت بێـژ: مەم و زین، ناسرو ماڵ ماڵ، زەمبیـل فرۆش، قەڵای دمدم، لەشکری، شیرین و خوسرەو، شیرێن و فەرهاد، لەیلێ‌و مەجنوون، خەجێ‌و سیامـەند، برایمی مەلا زینەیان، لاس و خەزال، مەمی ئالان.. هەموویان ئامادەیە.

ئاهەنگ ساز: زۆر چاکە، کەواتە با جارێ گوێمان لەئاوازێ بێ. پاشان خوا کەریمەو ئەو دەمە بڕیاری لەسەر دەدەین «گۆرانی‌و مۆسیقا»

سوارە: خەڵکینە من سوارەم، ئەو سوارەیەم کەبەڵێنی وەفاداریم بە گوڵێ‌داوە.

یەکەم: مەبەستت چی‌یە؟

سوارە: داستانێکم بۆ کردوونەتە دیاری دەستم.

یەکەم: دیارە داستانەکەش داستانی ئازایەتی‌یە.

سوارە: لەو ماوەیـەدا داستـانێکم لەهـەڵۆی سەرکردەمەوە فێر بووم، بۆیـە کردوومـەتـە گوڵ دەستـەم و تا لالـۆی بەیت بێـژ شەدەی بۆ لارکـاتـەوەو دەستێکی بۆ لەگـوێ‌دانێ‌و دەسـەکـەی‌تر بەمشتووی خەنجەرەکەیەوە دەست بەگێرانەوەی بکات. بەیتی کاتێ هەڵۆ بەرز دەفرێ.

هەمووان: «گۆرانی»

کاتێ هەڵۆ بەرز دەفرێ
پەخەی کەساسی دادەدرێ

لە ترۆپکی بەرزو باڵا
گۆرانی سەربەرزی دەچڕێ.

بەیت بێژ: وادی بەوادی، تەختی مورادی، خواردنی کاردی، نووستنی لبادی، ئاوی دیمەکی، سێبەری کەپەکی، نووستنی بادۆسنی، مەلای گەرمێنی، فەقێی کوێستانی، ئۆباڵی بەملی ئەو مامۆستایەی ئەمەم لێزانی.

دەگێڕنەوە دەڵێن: هەبوو نەبوو، کەس لە خوا گەورەتر نەبوو، لە پێغەمبەر خۆشەویست تر نەبوو، تا لەم پاڵەوانە ئازاتر نەبوو.

گۆرانی بێژ: «حەیران» گەلێ برادەران، ئەمن دوعایەکی دەکەم، ئەنگۆ بڕێن ئامین، خودایە سەریان خەی، ئەوی عیشقی پاکژە، ئەوی گیان فدای گەل وخاکە.

هەمووان: «بە دەف ژەندن و سەماوە» ئامین، ئامین..

یەکەم: مەرگ لە چاوەگەشەکانی هەڵۆ بەرز فڕەکانەوە، کۆچێکی سەربەرزیە، ئەو مەرگە تێشووی فڕینە بێئامانەکەیەتی، هەڵمەت و پەلاماردانێکی شێرانەیە، کڵپەو شاڵاوی ئاگرێکی پڕ لەسووتانی عەزرەت خوازانەیە، چرینی گۆرانیەکە کە هەرگیزاو هەرگیز چریکە دنیا پڕکەرەکەی کپ و خامۆش نابێ.

دووەم: کاتێ هەڵۆ بەرز دەفڕێ. زەمانی ئەوق بوون و بێدەربەستی بەجێ دێڵێ.

سێیەم: هەڵۆ یەکجار لەدایك دەبێ‌و یەکجاریش دەمرێ.

چوارەم: هەڵۆ پشت و پەنای بێدەرەتانانە، خەم خۆری کلۆڵانە.

ئاهەنگ ساز: لەو ساتانەی هەڵۆ ئاوزەنگی لێدەدات و جڵەوی ئەسپەکەی شلی توند بوونی هەڵگەرانی سەروو ژوورانی سەخت و عاسی دەکرد، دەستەو گەردنی ساتی دڵ ئاوخواردنەوەی بەئارامی دەبوو، خوا دەبووە میوان.

دووەم: کازیوە بوو، ئەوەندەی نەما بوو شەبەق بدات، لەو دەمەدا بوو تاڵە تاڵی پرچی گزنگە شەونمی سەر گژوگیا بە هەڵم و هەڵا بکا.

«سەمای لەدایك بوون و، ئاوازی ژیان»

یەکەم: لە دایك بوو.

دووەم: مزگێنی

سێیەم: مژدەمان دەکەوێ

چوارەم: شوێن: گوندی قەرەتاموورە.

هەمووان: محمود خدر

«بینراوی بێدەنگ، دەست پێکردن»

دووەم: ئەسپێك بەگەردنی ئاسۆوە دیاریدا، نەرمە غار، ڕەوتێکی جوان، ناویدا، تۆزی کرد، ئەسپێکی شەو ڕەنگ، لە جەرگەی ئاسۆ بەمەیی یەکەدا توایەوە، پاشان دەشنایەوە. هەردوو تێکەڵبوون، لەئاوڕدانەوەیەدا یاڵە خاوەکەی کەروێشکەی دەکردو گوڵە گەنمە قەنەهاری دەکرد بەئێخەی ئاسۆ خامەکیە ڕەنگەکەوەو گەردنە سرکە سرکەیەکەی پێ دەنەخشاند. خودایە لەو یاڵەی چ چەپکە خۆرێکی ساوا بوو، خودایە لەو چاوانەی کە بەتەماشایەکی هەزار کوێرەکانی دەتەقیەوە.

یەکەم: خەڵکینە چاو لە ئاسۆ بیرن.

دووەم: خەڵکینە تەپڵ و دەف بێنن، ئاهەنگ سازکەن، چاوی بەد دوورخەنەوە.

«بینراوی ئاهەنگ و سەما»

چوارەم: ئەسپەکەو ئاسۆ بوونە دوو ڕەنگ، بوونە دوو باڵی باڵندەیەکی ئێسك سووك، گەردن بەرزی چاوگەش، وا لەشەقەی باڵیدا، گشت گەواڵە هەورەکانی ژێر گەردن و باڵی خست، ئەها چاو بۆ زەوی شەقاری تینوێتی دەگێڕێ، وادەیەتی، وا دیەوە، ئەها بارانی کە بارانێکی جوانە، سەیری دڵۆپەکانی بکەن، خەڵکینە کێ ئەمە بارانی وا جوانی دیوە! دڵۆپەکانی دەبرسکێنەوە، پێدەکەنن، گوێتان لەقاقاو قریوەی نییە؟

«بینراوی کۆشش کردن»

بەیت بێژ: تا چەمەن پیرانە سەر ئەصلی درەختی لانەدا
فەرعی تازە خورەم و بەرزو بلند باڵا نەبوو

یەکەم: ساڵی «١٩٢٤»ەو لە قەرەتاموورین.

دووەم: ئاسمان ئارو تەمە.

ئاهەنگ ساز: کاتێ سەرخێڵ و سەرداری سەر بۆ کۆچ و ماڵئاوایی گەورە کزدەکەن، خەم میوانی هەمووانە، بەرۆکی گەورەو

بچووك دەگرێ، خەم دەبێتە مۆتەکەیەکی زەبەلاح و تەنگ بە ئاهی سینەی هەمووان دەگرێ، پەنگ بە ووشە دەخواتەوە. پیتەکانی سکالاّ دەخنکێنێ، ڕێگای هەست دەربڕین قات دەکات.

یەکەم: هەورێکی چڵکنەو خۆری تاساندووە، بزەی سەربڕیوە.

دەنگەکان: با کوڕوکاڵ کۆبن، با ئەسپ زین کەن، با فیشەك لغ لەخوێەن ئەوەی شۆڕە سوارە، با ملی ڕێگای گڕگرتووی خۆری نەوروز بگرێو گۆی خۆر لەناوچەوان خا.

سێیەم: با مەرگ و هەناسە ساردی قەلاچۆکەین، با سروودی ژیانی ڕاستەقینە بەگەرووی برواوە بڵێینەوە.

چوارەم: کاتێ تیرێ هەڵۆ دەئەنگوێ، بۆ کڕووزی ناخێکی قووڵ لەنێوان پەراسووەکانیەوە بەرزدەبێتەوە، ناڵەناڵێك شێرو بەورو پڵنگان زەنەقیان لێ‌دەچێو ئەژنۆ یان دەشکێ.

«بێنراوی مەرگ و ئاوازی ئەڵلا وەیسی»

یەکەم: گیان دەدات.

هەمووان: هەی ڕۆ، وەی ڕۆ، بمرم لێ‌لێ، هاوار لۆلۆ..

دووەم: ئەسپە شەو ڕەنگەکەی گلارووپەتی، مێخی لەڕیشە هەڵکێشاوە. یەکەس دابین ناکرێ، یاخی بووەو سەر دەکێشێ، ڕوو لەدەربەندی بازیان کردووە، سەر بۆ پیرەمەگروون بڵند دەکات، سمکۆڵانیەتی‌و چەخماخە دەدات.

«گۆرانی‌و سەما»

ئاهەنگ ساز: لەو ئان و سەعاتی گیان داندا، حاکمە ڕسواکەی ئینگلیز دەهات و دەچوو، لەلایەن چاوچنۆکە چڵکنەکانەوە هەواڵی گیانەلای هەڵۆیان پێگەیاند، چاوەڕوانی مژدانە لە باخەڵ نانی چاوشۆڕیان بوون.

«مۆسیقا»

هەواڵ بەر: گەورەم جەنابی کاپتن.

کاپتن: وات. ها.

هەواڵ بەر: ئەوا دەمرێت. لە غەرغەرەی گیانەلاّدایە.

کاپتن: محمود خدر، ئاوا. هەڵۆ... «پێدەکەنێ»

هەواڵبەر: ووتم تا زووە با مژدە بەبەگم بدەم.

کاپتن: ڤەری گود، دەچم تا بزانم بەراز چۆن دەمرێ.

«دەنگە دەنگ»

یەکێك: کاپتن! کاپتن بۆ هاتووە؟

هەڵۆ: کوڕگەل‌قیتم کەنەوە، با ئەو کافربابە بەکەساسی نەمبینێ. کوا.. ئادەی. خەنجەرەکەم لەبەرۆك نین، مشتووەکەی لە مشتم نین.

کاپتن: ئێستا چۆنی؟

هەڵۆ: نابینی بەرامبەر سەگ چەند قیتم؟

«سروودی بەری بەیانە ڕووناکە ئاسۆ دەووترێ»

ئاهەنگ ساز: شایەتێکی عەیان گێڕایەوە..

شایەت: ئیتر کاپتن لچی‌دا بە لچداو چڕوچاوی سەد ئەوەندەی‌تر سەگسار بوو شەقێکی لەپاشووی خۆی هەڵداو، لووتی شۆڕکردو کشایەوە، خوا بەو بەرزیەوە شایەتە لەچەمە بەڵفە ڕەت نەبوو‌بوو، هەڵۆ گیانی سپاردو شوێن کاروانی یاران کەوت.

ئاهەنگ ساز: ئەوە دوا شەقی ئەو دلاوەرەبوو بەپاشووی بەریتانیای ناگەورەوە.

«مۆسیقا»

دووەم: ئای لەو ڕۆژانەی دژی بەلەشکری عوسمانلی دەداو، دروێنەی دەکردن. بەسواری ئەسپەکەیەوە ئەمسەرو ئەوسەری دەکرد. بروسکەو تریشکەیەك بوو. دەتگوت یەکەم قوڵپی بارینی هەوری پەڵەیەو ڕۆژهەلات و ڕۆژئاوا ئەمسەرو ئەوسەر پێدەکات،

سێیەم: ئەی کە کۆنە مشکی لەوالی مووسڵ بە باب الطوب کرد.

«خەمناکی‌و شین و واوەیلا»

یەکەم: بەقوربانتان بم، شیوەن، شیوەنی بۆ بکەن.

چوارەم: ئەوە هەیبەت خانی گەرمیانی هات، بەرد دەکات بەئاو.

دەنگەکان: بمرم لێ‌لێ، هاوار لۆلۆ. وەی لێ وەیلێ..

سێیەم: ئەمردووە. هەڵۆ نامرێ. هەڵۆ سەرخەو دەشکێنێ..

«لاواندنەوە»

قەڵغانی زەردە، مایینی چۆن دێنێ
هەوری لە سەری با دەیشەکێنێ
شەریف مەکوژن لاوی گەرمێنێ
چەندم پێ‌دەگوتی مەچۆ قەلاتێ (٢)
شینکەکەم حوکمە شەش خان دەتگاتێ.

«حیلەی ئەسپ»

ئاهەنگ ساز: ئەوەحیلەی ئەسپێکی ڕەسەنە، پێوەندی پساندووە. وا بەدەماوەندێکی پڕ لە هەورو تەم و هەڵادا هەڵدەگەڕێو، زوور هێلانەی بازو هەڵۆیان کەوت، چیاکە بووەتە کۆمەڵە پشکۆیەکی جەرگەی کورەی ئاسنگەرێکی مەچەك پۆڵاین، یالە شەو ڕەنگەکەی وا بەسینەی خۆڵەمێشی ئاسمانەکەوە سەمایەکی مەرگ و ژیانەوەی دڵ ئاگرێنانەی بەوانە کردووەو ڕۆژهەڵات و ڕۆژئاوا مەشق پێدەکات

«سەما»

دەنگەکان: باران باری، ئاسمان سامال بوو، گشت ئەستێرەکان لەشێوەی ڕستە ملوانکەیەکی مرواری سەر سینەی کچۆڵەیەکی خەپان کە دەخزێتە چاڵی نێوان مەمکۆڵانیەوەو ختووکە بەگیان دەدات، ئاوا جریوە جریویان بوو، چاو شارکێیانە، ئەوە حەوتەوانەیە، کاروان کوژە، ئەوە گەلاوێژە، هەموویان هەر گەلاوێژن، تریفە تریفیان سۆمای چاوی ئاشقان تالان دەکات.

ئاهەنگ ساز: هەر لە ژووانی پڕ لە نۆخەی خاتووزین و کاکە مەم دەکات، کاتێ بەڕوو سووری دەچنە دیوانی پەروەردگارو بەڕوو سووریەوە دەستەو ملانی یەکتری دەبن.

«مۆسیقا»

سوارە: گوڵێ گیان لەو قەد پاڵانە بنواڕە، تەماشا ئەو گوڵاڵە سوورانە سەرنجی ناو جەرگی سووتاویان بدە. دەزانی بۆ بووەتە زوخاڵ؟

گوڵێ: ئێ! باشە گوڵاڵە هەروا نەبووە!

سوارە: دەڵێن لەداخی دوورە ئازیزی دەروونیان ڕەش هەڵگیرساوە.

گوڵێ: کام ئازیزەیە وا کسپەی لە جەرگی هەڵساندوە؟

سوارە: بەهاری تەمەن کورت و جوانەمەرگە.

بەیت بێژ: ساڵی دزو جەردە بوو، بەرادەیەك پێشتر نەبوو، کۆرپەلەی بەر سینەی دایك و کلی چاویان لەچاو دەفڕان، ئەو ساڵە بوو، ئەو دەمە بوو، ڕۆمیەکان، بەهاری خاکی بەبەیان کردە خواردە شەرای مەرگ و وەیشوومەیان. ئیتر بەهار نەهاتەوە

چاوی گوڵآن کوێربووەوە.

سوارە: ئەو ئاڵەیش خوێنی ئەوە.

گوڵێ: ئاسانە، ئەوانە مەڵێ، خەیاڵت مەئاڵۆزێنە، پشت بەو پیر سمایلی کلاو قووچە بەیەکتر دەگەین.

بەیت بێـژ: چ خەم، چ ئاخ، چ داخ، چ خەم شکێن، چ دەوایـە، شە بایە، وەی لەکۆستی ڕەنج بەبا چوون، وەی لەزامی بۆ یەك نەبـوون، خوا بکـات سوارەو گوڵێ خانم نەچن وەك چوون، ئەوانەی چوون، لە یادتانە سەرگوزشتە ناکامیەکەی خاتووزین و کاکە مەمی؟

«مۆسیقا، بینراوی مەم و زین»

زین: «من وام دەوێ لە دوورەوە خۆمی نیشان دەم
گیانم بە دەوریا بگەڕێ و هیچ نەڵێم بەدەم
بەم عەشقە پاکەوە وەکو دوو کۆتری بەهەشت
لەم خەڵکە دوورکەوینەوە، ڕووبکەینە بەهەشت»(٣)

«مەم بێخودەوە بەئاگا دێتەوە»

مەم: ئەرێ چاوم ڕەشکەو پێشکە ناکا؟ ئەوە خاتووزینە،

زین: مەم، ئازاد بوویت.

مەم: ئەمـردم و بەدیـدارتـان شاد بـووم، بەڵام دوایی نەفـەسمـە. گەردنم ئازادکەن

زین: مەم گیان لەبیرتە کە بۆ یەکەم شەو تۆم دی.

«مۆسیقا»

مەم: ئەم دوو دڵە ڕووناکەو ئەم عەشقە پاکە لەدنیادا بەر ناهێنن.

گۆرانی بێژ: خەنجەر بۆ دڵە گەر ڕاست دەوێ
ئاخ مەمی تیایە نەك بەریکەوێ
با دەست لەمل کەین، یەکجاریە
نە ڕای بێگانەو نە بەدکاریە(٤)

سوارە: گوڵێ گیان ئەو دەسرۆکەیەتم نادەیتێ.

گوڵێ: دەسرۆکە؟ فەرموو سوارەگیان. بۆ چیتە؟

سوارە: لەناو چەوانی دەبەستم، با گشت دنیا بزانن ئاشقی تۆم.

گوڵێ: بۆ نەیان زانیووە!

سوارە: لەوە دەچێ و لەمن وایە.

«مۆسیقا»

بەیت بێژ: شەوێ لەیلا بەمەجنوونی دەووت بڕوانە حاڵی خۆت
بەخۆڕایی لەکیست دا هەموو عەقڵ و کەماڵی خۆت.
ئەویش جوابی دایەوە: ئەگەر تاقەت هەیە لەحظێ
لەنێوئاوێنە بڕوانە حسن و جەماڵی خۆت(٥)

ئاهەنگ ساز: ئەسپەکە دەرکەوتەوە، گەیشتە جەرگەی ئاسۆ، مانگی چواردەهـەمینی بە تووڕەیی ناوچەوان کرد بوو ئەستێـرەکـانی لەیـل و مەجنوونی شەوی قەدری بەتـاڵی باڵی مسیك بۆی هۆنیبووەوە، ڕەنگێکی دروست کردبوو پێشتر نەبینرابوو،

دووەم: گشت چەم و جۆگەو ڕووبارو زەریاو دەریا لووشەکانیش، بە ئاسمانیشەوە ئەو ڕەنگەی دەنواند

دەنگەکان: خەڵکینە وا میعراجە، دنیا چراخان کەن، خوا میوانە، مژدە لەدڵی بێگەردا دابنێ.

«سەمای دەروێشی»

گوڵگوڵی سوورو سپی خاڵ خاڵی خاکی ڕەش ئەڵێی
پۆدرەیی ڕوخسارو سورمەی ڕشتنی چاوانتە
پیرەمەگروون تاجی شاهانەی بەسەربەرزی فڕاند
ئەم دەماوەند داگرێ مەحجوبی هەورامانتە(٦)

بەیت بێژ: جا گەلێ برادەران
لەبازیان، لانەی بازو هەڵۆیان
دەستە دەستە شۆڕە سوارانی ئازا
ئاگرو پۆڵا.
عوسمانلیەکان، عەجەمەکان
چاریان نەما کۆڵیان دا.

ئاهەنگ ساز: دەمێك ساڵ بوو عوسمانلیەکان چاوی تەماعکاریان لەم وولاتە بڕیبوو چەندین فێڵ و چەندەها داو و دەلەسە، لە ساڵی «١٨٣٠»ەوە کەوتنـە هێـرش بردنی درنـدانـە، جارێ بەنـاوی غەزاوەو جارێ بەنـاوی ئاسایش ڕاگرتنی ئیمپراتۆریە ڕسـوا بەپەنـگ بووەکـەیـان بۆ چەندەمین جار لەشکرەکەیان لەداوێنی تووڕەبوون و ڕق هەڵسـانی کوردەکـانـدا بەچـۆکـدا هات. گەر پەیمـان بەستنە ترسنۆکەکەی ڕووسیای قەیسەری نەبـووایـە ئەوا تاکـە تفـەنگچیـەکـیان بەدەستـەوە نەدەما. ئەی داستـانـەکـەی پاشـای ڕەوانـدز
ئیسـك و پروسکی سوڵتـانە گۆڕبەگۆڕەکانیشی هێنایەوە شەقە شەق.

هەمووان: مێژوو بۆ چەندجارێ خۆی پیشان دەداتەوە، ئەوەتا ساڵی «١٨٥٢».

«بینراوی بێدەنگ»

دەنگ: عەشرەت، هۆ کورگەل، ڕۆژێکەو ئەمڕۆ، جام پڕ بێ لێی ـ ئەڕژێ، وا داگیرکەرێکی خوانەناس، لە ئەنازەی بەدەرکردووە، جا ئەو کەسەی شەرەف و خواو خاکی خۆش دەوێ‌و، شیری حەڵاڵی دایکی خۆی خواردووە، دەست داتە تفەنگ و، ڕۆژێکەو ئەمڕۆ. دەنا قەرداری خواو خاك دەبن، کوڕە عەشرەت هاوارە.

«تەپڵی سواری»

سوارە: ئای گوڵێ گیانەکەم

گوڵێ: هەر لەخۆت دێ تفەنگ لەشان کردن و شەدەلار دانان

سوارە: هاکا بە سەرکەوتوویی هاتینەوە.

گوڵێ: ئای لەو ڕۆژە.

سوارە: دەبێ گوڵێکی ئاڵی نەوبەهارانم بۆ لەپەرچەمت دەی.

گوڵێ: هەموو گوڵی دونیا ها ئەم تویشە بەرەبە لەپشتێ، کولێرەم بۆ کردووی.

«بینراوی جەنگ و شەهیدبوون»

شاعیر: بڵێ بەبووکی تازەی یەك شەوەم گەر هاتە سەر نەعشم
نەڵێ خۆی بۆ وەطەن کوشت و لەرێی عیشقی منا نەژیا
وظیفەم بوو لەپێناوی وڵاتیکا سەرم بەخشم
کەتۆی پەروەردەکرد بۆ من لەداوێنی چیاو کەژیا
ئەگەر خوای گەورە بەخشی پێت هەتیوێ پێی بڵێ: ڕۆڵە
لەمن فرمێسکی ویست باوکت، لەتۆش داوا ئەکا تۆڵە (٧)

«حەیران»

ئاهەنگ ساز: هەواڵ، هەواڵ، ڕێگاو بانیان تەنی، تەنگیان بە لەشکری عوسمانلی هەڵچنیوە ئەوەتا سوڵتان هەڵچوە.

«مۆسیقا»

سوڵتان: قوماندان، ڕاوێژکاران

دەنگ: بەڵێ، بەڵێ، سوڵتان سەروەرمان.

سوڵتان: چیان دەوێ ڕێگرەکان؟ ها ها چی بێ فەرمان؟

ڕاوێژکار: گەورەم سوڵتان، سێبەری خودای میهرەبان هەر ئێستاکە فەرمان بدە بۆ هێرشی قەڵاچۆیان.

سوڵتان: کەواتە فەرمان

«دەنگی دەهۆڵ و جارچی‌و قەرەباڵغی»

جارچی: بەناوی خواو عەزمی سوڵتان، غەزایە بۆ سەر کافران، فەرمان، فەرمان.

«گۆرانی هەدروونە دروونە دروونە، دەسکی داسم بەڕوونە»

سوڵتان: ها والی ئەفەندی، تۆ ئەڵێی چی؟

والی: گەورەم محمود خدر.

سوڵتان: ئێ؟

والی: ئەوە سەرداریانە.

سوڵتان: بانگی بکە، ڕێ بکەون.

مەحمود: کەواتە والی منی دەوێ.

نێردراو: بەڵێ قوربان.

مەحمود: چی لێم دەوێ؟

نێردراو: ئێوە ڕێگەتان لێ‌نەگرتوون.

مەحمود: ڕێگە! ئێمە تەنها پارێزگاریمان لە خاکمان کردووە.

نێردراو: ئێستا چی دەفەرموون؟

مەحمود: دەیەوێ بەبێ چەکیش بچینە سەراکەیەوە؟

نێردراو: بەڵێ تکام وایە داواکەی بەجێ‌بێنن

مەحمود: با وابێ. بەڵام لەکۆشك و سەرای خۆیداو لەناو ئەو هەموو سەربازو جەندرمانەیدا سڵ لە تفەنگی من ئەکاتەوە. قەیناکە دەچم.

«مۆسیقا»

«قەڵا قەڵاو چاوشارکێ‌و چەپڵە ڕێزان»

والی: ها مەحمود ئاغا، بفەرمە جانم ئێشتە سڵ نەکردی من ئێشتە بەخسیرت کەم؟

مەحمود: «ئامبازی والی دەبێ‌و خەنجەرەکەی دەخاتە سەرملی» تا خەنجەر بەبەرۆکمەوە بێ هەر من سوڵتانم، خەنجەریش نەما هەر سوڵتان خۆمم، چونکە نابینی دامێنم.

«گۆرانی»

عوسمانلیەکان خراپترین ڕێگایان گرتەبەر.

هەمووان: شەوەو باری شەوان خەم و داخە
شەوەو کاتی سەرهەڵدانی حەزی ئاخە
بەڵام دەرزی ئاژنی ڕەشی بلبیلەیە
ناڵەو هاوارو وا وەیلەیە

یەکەم: دەبێ کەی بێ ڕۆژ بێتەوە؟

هەمووان: ئەو دەمەیە لە چەخماخەی تفەنگەوە ڕۆژ بێتەوە.

سروودی شاخی ڕەنگاو ڕەنگی گوێژە»

گەورەم سوڵتان توندوتیژی

ڕاوێژکار: کوا سەڵتەنەت؟

کوا دەسەڵات؟

دووەم: بۆ ئەستانە بێدەربەست بێ سوڵتانەکەی دەستەپاچەو بێ زەبروزەنگ، وا کەنەفت بێ؟

«گۆرانی چووینە گوێژە با بچینەوە، سەر بەسەرپۆشی شینەوە»

مرۆڤ وەك درەخت چۆن ڕەگی ژیانی لەناخی زەویدایە بەهەمان شێوە هەر کە هەڵکەنرا ڕەنگ و ڕووی ئەگۆڕێ، یان دەبێتە کۆترە کێویلەیەك و ئەم کێوو ئەو کێو ئەکا.

«سروودی خوایە وەتەن ئاواکەی»

«دەنگە دەنگ»

جارچی: فەرمان، فەرمان، ئەستانە فەرمان، فەرمان فەرمان، ئەستانە فەرمان.

هەمووان: فەرمان فەرمان نەبڕایەوە، کوێرەوەری و خاکەساری نەبڕایەوە، کوێرەوەری و دەردەداری نەبڕایەوە.

«گۆرانی و سەماو مۆسیقای ئەفەریقایی»

فەقێ قادر: تازیز سەیرانگای بەهاران وەشەن

سەرەڕای گوزار نازارا وەشەن

جەتۆی باغچەی باغ صەمن خیابان

سەحەرگە هە ناڵەی هەزاران وەشەن

ئاهەنگ ساز: بۆ ئەفەریقا نێردران و دوورخرانەوە. فەقێ قادری هەمەوەند یەکێك بووە لەسەر خێڵەکان و شاعیری هەق پەرستی و نیشتمانی بووە. لەشاری بەنغازی لیبیا بە ئاوارەیی سەری نایەوە.

چوارەم: کێ حەقایەتی گوڵاڵەو ڕەشەبای نەبیستووە؟ ئەگەر ئەتان بیستووە ئەوا من بۆتان دەگێڕمەوە. منیش بۆ ئەمانەت ئەڵێم لەباوە گەورەی خۆمم بیستووە ئادەی باپیرە گیان بەقوربانت بم

باپیرە: ساڵێ بەو عەیام ڕەشەبایەك هەڵیکرد، چ ڕەشەبایەك، دنیا دیەکان ووتیان.

یەکەم: دنیا ئاخر ئەبێ، دەست و دەنگی تۆزا بەرزبوویەوە

دووەم: دنیای ژێرەو زەبەر کرد.

سێیەم: چاوچاو نابینێ. شەوی تاروو نووتەکە

چوارەم: چنگ بەهەر دارو دیوارو پەردوویەکا دەکات، لەبن باڵی دەنێ و دەیدا بە دەم گەردەلوولەوە.

سێیەم: لەوەدا نیە گردەڵۆکە بە گردانەدا دەداو ڕەوەز بەکوڵی ڕەوەزدا دەدات، خوا هاوار

باپیرە: چوونە بنج و بناوانی ئەم دوژمن کاری و غەزەب گرتن و توورەبوونەوەیە، سەری گڵۆڵەکەیان دیەوە.

گوڵاڵە: من گوڵاڵە سوورەم و نیشانەی ڕەنگە سووری و خۆشەویستی و خوێنی یارانم و مژدەی سەرەتای بەهارم، دڵخوازان دێنە سەیران و داوێنیان بە من دەنەخشێنن، لەلای من ڕازو گلەیی و سکاڵاکانیان بەگوێی یەکتردا دەچرپێنن.

ڕەشەبا: من ڕەشەبام و پێویستم بەم سەرگوزشتە ناسك و پڕ لەنەزاکەتە نیە من لێم نەترسن. لە گیڤە گیڤما ترس ئەڕوێ و گورگی هار بە بیرا دێنێ.

گوڵاڵە: بۆیە پێت دەڵێن ڕوو ڕەشە. ئەی ناوی خۆت نازانی هەی ڕەشەبا

ڕەشەبا: بەڵێن بێ لەڕەگ و ڕیشە هەڵت کێشم، تۆوت لەزەوی ببڕم، من و تۆو ئەم بەهارەمان بمێنێ.

باپیرە: وەیشوومە ڕوویدا، گوڵاڵەکە بووە خولیاو ژانی ئاشقان و سەرمەستان، دلاوەران، دڵ لەسەر دەستان لەو دەمانەدا کەهەمووان چاویان لەکەل بریبوو ئاسۆیان لە چاوانیاندا دەروان، چاوەچاوی خۆری نەورۆزیان بوو، موعجیزە ڕوویدا، گوڵاڵە ئاڵەکە لەسەر ڕەقترین و سەخترین بەردی دوا تروێك چاوی کردەوە.

سێیەم: ئاسۆ سوور بوو

یەکەم: ئاسمان پەمەیی.

دووەم: چیا یاقووتی.

چوارەم: خۆر ئەرخەوانی.

هەمووان: نارنجی.. ئاڵ.. ئاڵ.. گوڵاڵەکە.

بەیت بێژ: تومەس خۆری بەگوڵدان کردووەو گەردنی لەگەردنی ناوە، بۆیە دونیا لەڕەنگی ئەوا تواوەتەوە.

ئاهەنگ ساز: ڕەشەبا فێری کرد دەبێ ڕەگ لەڕەقەنا داکوتێ تاجارێکی تر بەو مەریە نەچێت. لەوەو دوا هەرکەسێ شەیدای گوڵ و خاك و خۆرو باران بووایە لەخواوە لەچاوانیا چاوی

هەڵدەهێنا.

فەقێ قادر: ساقی‌یان سەرمەست بادەی خومارەن
مەستان نەعورووج وەصل دیدارەن.

ئاهەنگ ساز: ساڵی «١٨٩٦»دا کورگەل چوونە دیداری خاڵۆ فەقێ قادر، هەڵۆ پێشەوایانە.. شنە با شێدارەکە چرا هەڵواسراوەکانی ناو خێوەتەکە دیلانێ پێ‌دەکردو، ڕووناکیەکە چاوەچاوی لەگەڵ دەکردن.

فەقێ: ها کورگەل دیارە کارێکتان بەدەستەوەیە، ڕەنگە بڕیارتان دابێ، ها وانی‌یە؟

مەحمود: وایە قوربان

فەقێ: سوارە ئێستا چۆنە؟

مەحمود: دوێنێ ئێوارە سەیری زەریای ئەکردو لەبەرخۆیەوە ئەدوا:
«دەنگی شەپۆل بەچراکەیەوە تەریك ئەبێ»

سوارە: لەهەر لایەکەوە سەیری ئەم زەریایە ئەکەم لەپرچ و پەرچەمی گوڵێ ئەکات. ئەویش پرچی وایە زۆر ڕەشە، بەڵام چەند ڕەنگێ ئەنوێنێ، لەدوورەوەو لە نزیکەوە. لەبەر خۆرا خەنەیی، یان وەسمەیی، شینێکی تۆخ وەك ئەو ئاسمانە تۆشم خۆش دەوێ، ئێوەش ئاسمان ئەستێرە، خۆر، باڵندە ئێسك سووکەکان، هەموو ئەو شتانەی بۆنی گوڵێ‌ی لێ‌دێ‌و لەو دەچێ خۆشم دەوێن گوڵێ گیان وا چاوم لەپۆلە باڵندەیەکی دەریایی‌یە، ئەوەتا بەسەمایەکی پەری ئاسایانە دێن و دەچن و باڵ لەشەپۆلەکانی دەم خۆر دەدەن و یەکە یەکە گەردن بەرزدەکەنەوە، ئەوسا لەشەقەی باڵ دەدەن و لەشینایی ئاسمانەکەدا دەتوێنەوە. تۆ بڵێ‌ی دڵیان پێم نە سووتێ‌و ڕازو نیازم بەخواو گوڵێ نەگەیەنن. هۆ باڵندەکان کۆچی خێرتان بێ، ئامانە ئێوەو خوداتان هەر کە باڵندەیەکی جیاتان بینی هەواڵێکی گوڵێم بۆ لێ بپرسن. سبەینێ دێمەوە دیدارتان، هەواڵم لێتان دەوێ. داوێن گیرتان دەبم. خوایە ئاورێ لە هەناوم بەربووە بەم زەریایە کڵپەو بڵێسەی ناکوژێتەوە حەرفێکم لە کن گوڵێ‌و هەوارگەی گوڵێ‌وە بگاتێ. ئەڵلا: هەموو گیانم گوڵ ئەگرێ، هەتا چاوبڕکا هەر گوڵزارە چاو بەهەر شتێکدا هەڵبهێنم دەبێتە خەرمەنی گوڵ. هەر وشەیەك ببیستم دەبێتە خۆشترین نوقڵانەو مزگێنی، هەناسەم بۆن بەخشی گیانی وەنەوشەو نێرگزو مێخەك، بۆنی مێخەك بەنەکەی بەرۆکی گوڵێ ئەکەم، ئای لە من و وای لەگوڵێ‌خانم و داخ لە ئاوارەیی.

فەقێ: ئاوایە ئاوری ئەوین، سوارە یەکێکە لەوانەی ئەشقەکەی زیاتر ئازای کردووە.

مەحمود: لە هەموومان پەلەتریەتی بۆ چوونەوە وولات.

فەقێ: نیشتمان ئازیزەو خۆشەویستیش کانیاوێکی ئەولانەو هەوارەیە. کوڕینە گوێ لە حاجی قادری کۆیی بگرن:

حاجی شاعیر: ووتم بەبەختی خەواڵوو وەرە ئەتوبی خوا
لەخەو هەستە زەمانێ بچینە ئەولا
گوڕەی بەهاری‌یە ئێستێکە شاخ و داخی وولات
پڕە لەلالەو نەسرین و نەرگسی شەهلا
لە گرمە گرمی سەحاب و لە هاژەی باران
چیایە پڕ لەهەراو نەوایە پڕ لەسەدا
پڕە لەسەیل و گوڵاوو کانی ڕووی زەمین
پڕە لە برق و بریقەی بروسکەی جوی سەما[٨].

فەقێ: ئەمە سەرەتایەکی شیعرەکەیەتی

مەحمود: ئەوەندەی‌تر گوڕی بە ئارەزووەکەمان دا

فەقێ: سۆزی ئاوارەیی‌یە کاتێ حاجی قادری کۆیی لەئەستەمبوڵ ئاوارە دەبێ بەم شیعرە خەمی دەدایە دەم باوە. کاکە مەحمود چیت ووت؟

مەحمود: کاك و باب و کەسە وولات. لالۆ گیان چ ڕاسپاردەیەکتان هەیە.

فەقێ: ئەگەر بهاتنایەتەوە دەمگوت مشتێ خۆڵ. تا پیکەمنە سوورمەی دی‌یە. ئەوەندەم لێتان دەوێ، جارێکی‌تر دارو بەردیان لێ‌بکەنە ئاگر، کوڕینە شەو قەلای مێردە، شەو بەڕێ‌دا بڕۆن. ئەستێرە ڕابەرتان بێ، سەرهەڵبڕن پیان ناسنەوە، ئەمە حەوتەوانەیە. ئەوە..

«مۆسیقا»

مەحمود: تا نەفەس بێت و بچێ، نابێ ڕاوەستین، ببینە خوانی قەل و داڵ لەوە چاکترە بەخسیری کەساسی‌و ئاوارە بوون بین.

هەمووان: هەڵۆ نابێتە خوانی قەل و داڵ.

سوارە: هەر کەویستی بەرز بفڕێ.

«مۆسیقا»

«شەوە»

مەحمود: ئەو ئەستێرەیە دەبینن؟

یەکەم: بەڵێ.

مەحمود: سەیری ئاسۆ دوورەکە بکەن.

سوارە: بەری بەیانە

«سروودی براینە لەخەو هەستن»

«بینراوی خەون»

گوڵێ: سوارە گیان کەی هاتیتەوە؟

سوارە: پێم نەووتی.

گوڵێ: خەون بوو.

سوارە: وەرە با باسی بیابان و زەریات بۆ بکەم.

گوڵێ: هەر چاوم لەڕێوە بوو.

سوارە: گوڵێ گیان ئاڵێن زەریاو بیابان گەورەن.

گوڵێ: ئەی وا نین؟!

سوارە: با. بەڵام هەمووی هێندەی ئەو چاوە بێ‌ئامانە نابێ.

گوڵێ: وەرە شتێکمت بۆ بگێڕمەوە.

سوارە: کوایت.. گوڵێ...

«ڕائەپەڕێ»

جەوامێر: کاکە سوارە خەوی خێر، نۆرە ئێشکتە.

سوارە: خوا بەخێری بگێڕێ.

یەکێکیان: چاك خەوتین.

مەحمود: کە خەو هات بێ‌خەوی ناوێ، ئێمە زەویمان ڕاخستووەو ئاسمانمان بەخۆماندا داوە. ئەرێ کاکە سوارە خێرە بزە ئەتگرێ. ها کوڕەکەم.

سوارە: گەورەم جەوامێر لێی تێکدام.

مەحمود: حاڵی بووم، بۆیە. خوا یار بێ ئەوەندەی نەماوە پێك شادبین.

جەوامێر: خاڵۆ گیان هەر چەند بیری لێ‌دەکەمەوە، خەریکە باڵ بگرم.

«تاریکی»

ئێشی سەختە گڵ ئەکا هەردوو گلێنەی چاوی کورد
دەردی بێ دەرمانە دەردی قەومی لێ‌قەوماوی کورد (٩)

«مۆسیقاو ئاوازێکی کوردی»

یەکەم: ئەرێ لالە گیان خەڵکی ئەم ئاواییەی؟

کابرا: چیت لێم گەرەکە؟

دووەم: پێم ئاڵێ، ئایە پاشماوەی ئەو خێڵەی دوورەوە خران، کوێوە کەوتن؟

کابرا: نازانم. تۆ کێیت؟ گوێندەریت؟

سوارە: ئەڵێ چی؟

یەکەم: ئەڵێ نازانم.

جەوامێر: داگیرکەر وای لێ‌کردوون، سڵ لەسێبەری خۆشیان بکەن.

سوارە: بۆنیان ناکەم.

«گۆرانی خاڵەی ڕێبوار»

مەحمود: ئادەی کوڕینە هەستن، ڕێگایەکی دوورمان لەبەرە.

ئاهەنگ ساز: هەنگاو بیابان و چۆڵەوانەکانی پێچایەوە، هەنگاو ڕێگاکانی هەڵدەلووشی قوورسایی گوری هەنگاو زەمینی ماندوو کردبوو، وای لێ هات کەوتنە سەر ڕێگایەك دەرکیان بەشوێنەکان دەکرد. ئیتر ئەستێرەی بەیانیان دەدایە دەست

مانـگـی دەم کەل، شەویـان بەڕۆژەوە گری دەدا، وەك ئەو باڵنـدانـەی کاتێ بەپـەرۆشـەوە لەشـەقـەی باڵی گەرمیـان و کوێستان کردن دەدەن. . شەوێکی سەرەتای بەهار بوو، ئەو دەمانە بوو بای دەشت بۆنی گژوگیای تازە سەر دەرهێناوی بۆ دەهێنـاین، بۆ سەیـەکمـان بۆ ئۆردوویـەکی دوژمن نابـووەوە. گەیشتنـە ئاستی ئێمـەو دەنگی قازو قوڵنگـان دڕی بەهێمنی ئاسمان داو ئێمەش درمان بەئۆردووەکە دا

«دەنگی جەنگ»

مەحمـود: ئەوە یەخسیرە مەیکوژن، چەکیان کەن، قوماندانەکەیانم بۆ بێنن.

جەوامێر: فەرمانتە

مەحمـود: بۆ ئەوەی ڕاسپـاردەیـەکی پـیـا هەواڵـەی بابی عالی کەم. بیریان خەمەوە تەتەرو مەغۆل و عەجەم چۆنی لەم هەوارەدا لووتیان لەبەردی ئەلحەدی داوە.

«مۆسیقا»

مەحمود: کوڕینە ڕاوەستن دەست لەسەر دڵتان نێن. ئەوە نیشانەی گەیشتنە سەر ڕێگای نیشتمانە. کوڕینە بۆنی خاك دەکەم.

هەمووان: بۆنی خاك، بۆنی سمڵ و گوڵاوە، بۆنی ڕەشەڕەیحانەی گوێسـوانـەی ماڵی چاوکـەژاڵانـە. بۆنی پونگەی گوێ چەمەکەی خوار ماڵانە.

سوارە: ئەوە گوڵەیە.

جەوامێر: چۆن؟

سوارە: ئەی چاوتـان، لەو چیایـانـە نییە سەریان بەسەری خۆرەوە ناوەو تکای دیداری یەزدانیانە.

مەحمود: وڵاتی ئێمە پڕ لەلالەو نێرگس و بەیبونە.

سوارە: ئەوە کانیەکەی ژوور ئاواییە، چاوی قرژاڵی لەچاوا لێڵە، تێر ئاو بخۆنەوە

هەمووان: چریکەی بازان، سیرەی هەڵۆیان
قاسپە قاسپی‌کەو، وادەی بەیانیان

گۆرانی بێژ: بۆنی گژوگیا، هاژەی شەتاوان
خرنەی بازنی، قوڵی نازداران
شنە شنی وەرد، ڕووی مێرگوزاران
بەهەشت ئەبەختێ، بەدڵ عوزاران

سوڵتان: هاتوونەتەوە؟

وەزیر: نەك هەر هاتوونەتەوە. بەڵکو دنیایان کردوتە پشکۆیەك

سوڵتان: بەرازن.

ڕاوێژکار: قوربان با جارێکی تریش لەگەڵ عەجەمدا یەك کەوین تا ڕیشەکێشیان ئەکەین.

سوڵتان: ئێستا لە کام ناوچەن؟

وەزیر: وەك والی پێی ڕاگەیاندووین لەهەموو لایەکەوە سەریان دەرهێناوە

سوڵتان: دڕندەن. چاریان دەکەم.

«مۆسیقا»

«گۆرانی گوڵێ گوڵێ عەمرم گوڵێ، سەروەت و ماڵم گوڵێ»

یەکەم: چاوچنۆکەکان دوورکەوتنەوەکەی ئەمانی بەهەل زانیبوو.

دووەم: شێر لە بێشە نەبێ، ڕێوی ئەرز ئایکێشێ.

سێیەم: بۆیە گوڵێی دلبەری سوارەی دەستەڕاستی هەڵۆیان نایە دەم گورگ

یەکەم: پەلیان بەستو ڕەوانەی کۆشکی والیان کرد.

هەمووان: بەر لەسوارە هەڵۆ پێی زانی.

سوارە: کاتێ هەڵۆ تووڕەبووایە، کەس نەیدەوێرا سەیری ناوچەوانی بکات، هەردوو چاوی دەبووە دوو دەریای ژیلەمۆ، ناوچەوانی چەخمـاخـەی ئەدا پۆڵای لەمستـا بووایـە دەبـووە ئاو لەنێـوان پەنجەکانیەوە دەچۆڕایەوە.

مەحمـود: ئاوا. ئەم کەلـەیـە نەچێتە ژێرگڵ کەوشی ڕێحانە پیرێژن بەسەردارو سەروەرەکانیان ماچ دەکەم. ئادەی کوڕگەل، سوارە، ئێوە ئەوبەری زێ بگرن.

سوارە: فەرمانتە.

«تاریك بوون و ڕووناك بوونەوە»

کەوتنـە سۆراخ، والی لەکـۆشکـەکـەی خۆشیا، بوو بووە سەگی چوارچاو لەگەڵ هەر ئاوزەنگی لێدانێکدا داستانێکی ئازایەتی دەهاتە بەرچاو

یەکەم: جەنگی ساڵی «١٧٨٧» کۆمەك لەبابانیەکان دژ بەوالی عوسمانلی

دووەم: جەنگی ساڵی «١٨١٩» بەهەمان شێوە کۆمەك لەئەورەحمان پاشا

سێیەم: جەنگی ساڵی «١٨٣٤» کۆمەك لە ئەحمەد پاشای بابان

چوارەم: جەنگی ساڵی «١٨٣٦» کە دوا جەنگی بەرگری بابانیەکان بوو دژ بەعوسمانلی

«دەنگی تۆپ»

دەنگ: مەحکەمە.

سەرۆکی دادگا: ناوت؟

شێخ سەعید: محمد سعید کوری شێخ مەحمود، ناسراو بە شێخ سەعیدکەپیران.

س . د: خەڵکی کوێی؟

شێخ: «پالو» بەڵام لە «خنس» دادەنیشم.

س . د: تەمەنت؟

شێخ: لە شەست بەرەو ژوورە

س . د: ئەم خائینانە ئاژاوەیان لەبەشێکی زۆری ئەم وولاتەدا بلاوکردووەتەوە

شێخ: ئاژاوەچی‌نین و ئامانجی نەتەوایەتی خۆمان هەیەو سەروماڵی لەرێی‌دا دەبەخشین. ئێمە خائین نین.

«مۆسیقا»

س . د: بێگانە پێی کردوون

شێخ: خۆمان کردومانە.

س . د: بۆچی هەوڵتان دا شاری دیاربەکر بگرن؟

شێخ: تا زمانی درۆزن ببرین و مەچەکی دز بشکێنین.

«مۆسیقا»

ئاهەنگ ساز: لە ٢٧ی جۆزەردانی ساڵی ١٩٢٥دا دادگای خوێن مژیان بریاری خنکاندنی شێخ سەعیدو هاورێکانی‌دا. ئەو رۆژە لەزیندانا «عەرەب عیدی»ی لاوك بێژی بەناوبانگ کەئەویش فەرمانی مردنی بەسەردا درابوو. عەرەب عیدی چی سۆزی لاوکەکانیەتی، چی سەرگوزشتەی مەردایەتی بوو هەمووی لەگیانی ئەولاوکەی ئەو رۆژەدا کۆکردەوەو هەموو بەندە ئازادیخوازەکانی جیهان لەدەوری قال وبەلاوەتا ئەو دەم پێ بوژانەوەو دەرگاو دیوارو زنجیری کۆت و پێوەندی توانەوە.

«لاوك»

بەرە لێ لاوۆ لێ لاوۆ لێ لاوۆ لێ لاوۆ لێ لاوۆ

سوارە مەزنی بەمن مەزنی

سەرت لە پۆلا چنگ لە ئاسنی

ئەو جەنگە وێنەی ئازایەتی‌و بەرگریەکەی پاڵەوانانی قەلای دم دم بوو کە لەرۆژانی شا عەباسی رەووشت سووکدا رووی‌دا، ئەوانەی مەرگی سەربەرزیان هەڵبژاردوو پشتیان لەسەر شۆری کرد.

گۆلێ: «لەناو چەپکی رووناکیدا دەردەکەوێ» لەکوێن، وا هەواڵەی ئەستانم دەکەن. لەکوێن دلاوەرەکانم، سوارە لەکوێی؟

«مۆسیقای فۆلکلۆری»

بەیت بێژ: هەبوو نەبوو، بۆزوو مرد کفنی نەبوو

هەڵیان گرت، رێگا نەبوو

دایانئەنا جێگا نەبوو

دەیانئا بە بن میچەوە

دانی ئەچوو بەربچەوە

ئەیانئا بە تاقەوە

چاوی ئەچوو بە زاقەوە

گا سوور پاڵەوان بوو

مێ سوور مەلەوان بوو

حەمە سوور ئاشەوان بوو

قالە سوور باخەوان بوو

تالە سوور دەرگاوان بوو

بەڵێ گوێگرانی خۆشەویست سوارە ووتی یارەکەم ئاینمە.

ئاهەنگ ساز: جا ساڵی ١٨٦٧ی زاینی‌بوو، لەشکرەکەی ئامیق پاشا شکست بوو.

هۆ رێوی رێوی. . هۆو

رێوی بێ‌ئیمان. . هۆو

شەریکی شەیتان. . هۆو

عەلەکە سمۆرە. . هۆو

لەدەشتی چۆڵە. . هۆو

ئاهەنگ ساز: بەتورك و فارس کەوتنە دژایەتیەکی درندانەیان، بەئازایەتی هەردووکیانیان کردە کونەوە. دواجار پەنایان بۆ فێڵ و کەڵەکبازی برد. ئەوە بوو عەجەمەکان ساڵی ١٨٨٥ لەلایەن محمد حسین خان حسام المملکەوە جەوامێر کوژرا.

«دەف ژەندن و کوتەڵە»

گۆرانی بێژ: دایك بەقوربان قووڵی زینەکەت

چەکمەی مووصلی پڕ لەخوێنەکەت
دایك بەقوربان ڕۆژی بێکەست
تەرەقەی هەڵنەساو دەمانچەی دەستت
دایك بەقوربان هەی لاو هەی‌لاوت
سوار فڕێ‌دانی دەشتی زەهاوت

«زەنگ»

سوارە: لەتاقی نیوەڕۆدا دەگەنە ئێرە، چەند نەفەری ژەندرمەیان لەگەڵدا ناردووە بەخەیاڵی خۆیان ئەم شوێنە دووره دەستمانە.

گوڵێ لەگەرووی نەهەنگ و شێریشدا بێ دەیسەنمەوە.

جەوامێر: سوارە گیان ئەم بێشە چڕە زۆر چاکە. هەر کە گەیشتنە ئاستی ئەو قامیشەڵانەی ئەوبەرەوە، بانگیان لێ‌دەکەین و لێیان دەرئەپەڕینە پەنا ئەو تاوێرانەی لاڕێگا.

سوارە: بەر لەهاتنیان یەك دوانێ بچنە پشت ئەویاڵە. تاریکای هەڵهاتنیان نەمێنێ. ئەوەنەی نەماوە فیشەك بەرنەبەر.

مەحمود: کوڕینە دەمێ ساڵە چاویان لەم وڵاتە بڕیوە،

«کۆڕی لەدەور دەبەستن»

ئاهەنگ ساز: سەرەتا بەرۆژهەلات ئاسان دەستی پێ‌کردو کۆتاییەکەش بەمزگێنی دەران. بەریتانیا هەڵپەی ئەم وڵاتەی بوو. جەنگی تێك ئاڵای جیهانی بەرپا بوو لەڕۆژی پێنجی مانگی سەرما وزی ساڵی ١٩١٤ دەستی بەداگیرکردنی بەسرە کرد.

«دەنگی هەراو هوریا»

هەڵۆ: لە «شعیبە» بەرەنگاریان بووین، نیازی گرتنی شاری «کوت» یان بوو، بەڵام بەشکاوی کشانەوە. لەیادتانە؟

یەکەم: ئەو ڕۆژە بوو کەسوارەو هاوەڵەکانی گەیشتن.

هەڵۆ: ئافەرین.

دووەم: سوارە ئامبازی سەری ئەو شەستیر بەدەستە بوو کەئەوەندەی نەمابوو بکەوێتە کارو دەست بوەشێنێ.

چوارەم: دەك ئافەرین سوارە، هێشتا خوێنی شەستیر بەدەستەکە لەخەنجەرەکەی دەچۆڕا، زۆر بەهێمنیەوە باسی داستانی سەندنەوەی گوڵێی دەکرد.

بەیت بێژ: گەلی برادەران. لەناو دەستەی عاشقان، جەربەزەی وەکو سوارە نیەو نابێ. هەر کەبینی تارماییان دەرکەوت، بەرچەقی ڕێگا کەوت، کاتێ دییان زەنەقیان چوو، لەگەڵ یەکەم دەست ڕێژا بوو ژەندرمەکان پەکیان کەوت، بێ‌پەل وپۆ بوون، یەکێ لەوان ویستی ڕاکا گوڵێ گرتی، نەی‌هێشت دەرچێ‌و گیانی دەرکا، تا گەیشتنە سەری دیان: زۆر حەپەسان، گوڵێ قورتومی دەرهێناو دایە دەستیان

سوارە: بووی گوڵێ؟!

گوڵێ: ئەی گوڵێ دەستگیرانی تۆ نیە؟

سوارە: دەك بەخوای باڵات بم گوڵێ، ئادەی بابڕۆین.

جەوامێر: خێراکە با مژدە بەهەڵۆ بدەین.

«گۆرانی»

بەتفەنگی برنەو سەنگەر چۆڵەکەم
ئەم شەڕە لەسەر نەرم و نۆڵ ئەکەم

ئاهەنگ ساز: ساڵی «١٩٢٠»ە ئەمسەرو ئەوسەری وڵات بوو بەشالاوێکی ئاگری قین و تۆڵە، ڕۆژ ڕۆژی بەستنی فیشەك لغی ڕاست و چەپی سەرسنگ بوو هەڵۆ سوێندی خواردووە تامەرگ بەعەردی‌دا نەدا دەست هەڵنەگرێ. چاوەکانی چریسکە چریسکیان بوو، بەتەماشایەك وڵاتێکی دەبینی‌و مێروولەیەکی لێ‌وون نەدەبوو. سەیرێکی چاوانت بکردایە، دنیات لێوە دەدی.

کاپتن: بابێت بزانین چیان دەوێ. داوا لە لەندەن دەکەم بڕیاری لێخۆشبونتان بۆ دەرکات.

هەڵۆ: ها بەوە فەنی؟

کاپتن: بۆ ناڵێی حاکم؟

هەڵۆ: خوا حاکمە.

کاپتن: ئێمە بەزەیمان بەئێوەدا هاتۆتەوە، ئێمە ڕزگارکەری گەلانین.

هەڵۆ: بەزەیی! هێشتا وا کەساس نەبووین تا پێویستمان بەبەزەیی ئێوە بێ. جگە لەوەی ئێوە چی ئێمەن؟ خاڵوان، ماموان، ها.. هاونیشتمان، هاوئاین، هاوبیر.. حەز ئەکەم ئەوە چاك بزانی ئێمە چاومان بەئاگری تفەنگ کردۆتەوەو بەباروت گۆشکراوین، بەڵام ها ئەمانەی پێت دەڵێم بەزیادەوە هەواڵەی لەندەنی بکە.

کاپتن: دەڵێم فەرمانی لێخۆشبونتان بۆ وەر دەگرین، ئەگەر کز دانیشن و دەست بەکلاوەکانتانەوە بگرن.

هەڵۆ: لەوە ئەچێ درەنگ تێبگەیت، هەرچەندە زۆر شەیتانی.

کاپتن: دەتەوێ دوژمنایەتی بەریتانیای گەورە بکەیت. دیارە

لەخوێت ڕائەبینی

هەڵۆ: لەم ڕۆوە زەوی بۆ ئێمەیەو ئاسمانیش بۆ ئێوە. کاپتن وا ئەچم لبادێ لە نەوت هەڵدەکێشم و گڕی تێ بەردەدەم و بە پاشوی ئەسپەکەمیەوە دەکەم و زەنەقی دۆزەخ دەبەم، ئادەی کوڕگەل ئاوزەنگی لێدەن.

«مۆسیقا»

شاعیر: ئەو ئاگرەی لەدڵمەوە بەر دەبێتە کفنەکەم
تا دوژمن نەکا بە خەڵوز، شەرتە پف نەکەم (۱۰)

هەڵۆ: لێرەدا پشوویەك دەدەین، توێشەبەرەکانتان بکەنەوە.

سوارە: فەرموون. «کولێرە دەردێنێ»

هەڵۆ: ئەرێ جەوامێر دیار نەبوو.

سوارە: لەوە ئەچێ شتێکی نایێتەوە. ئەو بەتیرێ دوو نیشان دەپێکێ جەنگ دەکات و چێژی ڕاوشکاریشی لێ‌دەبینێ.

هەڵۆ: ئەرێ سوارە زۆر بەچێژەوە کولێرەکە ئەخوێ. پرسیارێ: ئەرێ بەدەست. گوڵی کراوە؟

سوارە: ئەوە خاڵە گیان چۆنت زانی. ئەی ئاگای لێ‌بوو لەسەر دڵم دانابوو.

هەڵۆ: خوا یاربێ ئەوەندەتان نەماوە. کوڕینە گوێ لەخاڵۆی خۆتان بگرن. دەمەوێ قسەیەکتان بۆ بکەم. کوڕینە هەمیشە بەگرنگی کێشەکان وەربگرن چاوێ بکەن بەسەد چاو، چەندە دوژمن لاوازبێ هەر بەئاسان وەری‌مەگرن. نەکەن لەخۆبایی بن. هەر هەنگاوێك هەڵی‌دەهێنەوە هەزار حساب بۆهەنگاوی دەربازبوون بکەن. متمانە بەگشت کەسێك مەکەن. قسەی دڵتان بخەنە قوڵفی گڕێ کوێرەیەکەوە بەخۆتان نەبێ بەکەس نەکرێتەوە. لەجەنگا کوشتنی سەری گەورە مەبەستان بێ، چونکە شێوانی ڕیزەکانی دوژمنی پێوەیە. ئازا ئەوەیە زیاتر بەرگە بگرێ، جەنگاوەر خوێنی شادەماری بەردەوامیە، هەر کاتێکیش کەوتنە نێوان چنگی دوژمنەوە، ئەوە وادەی تەقینەوەی یەکجاریە بۆ جێ‌هێشتنی دوو ڕێیان ڕووکردنە ڕاستەڕێی بێ‌گومانی و بێ‌دوودڵی. هۆو کوڕگەل: ئەمەوێ سبەینێ کوڕی ئازا بینم، یان شەدەی پشودان دەکەینەوە، یان لەئاستی ناوچەواندا گوڵ ڕەنگی دەکەین، چاك لەچاك و دەست و بازووتان وردینەوە، ئێستاش وادەی پشوو وچاندانێکە، ئەگەر کەمێ سەرگوزشتەیەکی خۆش ڕوودواوێکی لەیادە با بۆمانی بگێڕێتەوە.. ئەگەر نیشە ئەوا من بەسەرهاتەکەی نالە پێ‌پاتان بۆ بەیاد دەکەمەوە. نالەپێ‌پان دنیای لەئۆردوەکانی عوسمانلی کردبووە چەرمە چۆلەکە، هەر ڕۆژەو جەهەنەمێکی بۆ دادەخستن، بەتایبەتی ئەو جارەیان کەقات و قڕی تێ‌خستن:

قوماندان: ها نالە، تۆ ئەو نالەیەی کە بەناوهێنانت منالیان خەولێ‌ئەخست. ئێستا چۆنی؟ ئەوا بڕیاری کوشتنت بەسەردا دراوە.

نالە: جا چی‌بووە! تۆ بۆ خۆت شپرزە کردووە؟

قوماندان: ئەی نازانی تاوێکی‌تر ملت بەپەتدا دەکەم.

نالە: هەر ئەوەندە؟

قوماندان: جا چی دەمێنێ؟

نالە: پاشان

قوماندان: هیچ داوایەکت نی‌یە

نالە: با.

قوماندان: چی‌یە؟

نالە: یەکەمین پەتەکە ئاڵ بێت، دووەمین خۆم لەملی‌کەم.

قوماندان: بۆ؟

نالە: تا وا بزانم ملم لەقۆڵی خەجی چاوبەڵەکی خانومانداﻳە.

قوماندان: گاڵتەت پێ‌دێ، ئەمە یاسای سوڵتانە.

نالە: دڵتەرییەکەی منیش یاسای خوایە. منیش لەسوڵتان گەورەترم. چونکە لەسەر یاسای خوا شێوەی کۆتایم هەڵبژاردوە.

قوماندان: ئێ؟

نالە: تۆش زۆرکەری. ئادەی خێراکە ئەوپەتەم بەنە دەست تا ئارەزووەکەم بەسەرنەچووە، ئای کە ئارەزوویەکی خۆشە، ئەڵلا. «پەتەکە لەمل دەکات»

شاعیر: ئەو ئاگرەی لەدڵمەوە بەردەبێتە کفنەکەم
تا د وژمن نەکا بەخەڵوز، شەرتە پف نەکەم

هەمووان: گوڕەی بەهارە، خێڵ بەرەو ژوورە
ئاسمان ساماڵە، یاڵ زەردو سوورە
زایەڵەی زەنگە، خەندەو قاقایە
ڕۆژی بەوبەختە، بێتەوە مایە.

ئاهەنگ ساز: کاتێ ئیمپریالیزم دەست لەبینی نەتەوەیەك دەنێ،

گەرا دەخات وەك شێرپەنجە تەشەنە دەکات، بەر لەگشت شتێ دڵەڕاوکێو گومان لەگیان دەروون کرمێ‌یاندا دەڕوێنێ.

«مۆسیقا»

سوارە: جەوامێر بەمەردی ژیاو بەمەردی سەری‌نایەوە.

شاعیر: بەسەر کێوی ئەراراتدا بەلاوك پیرەمێرد سەرکەوت ئەڵێ شوێنم کەون کوڕگەل شەوی سەرکەوتە ئەمشەو

هەڵۆ: ئەو تورەکەی پاشوەڵاخە هەڵڕێژن.

کریم بەگ: کەلەی کێیە؟

سوارە: دەك دەست خۆش.

کریم بەگ: کاپتن «بۆن»»

هەڵـۆ: کریم بەگ بەر لەگشت شتێ دەبێ ئەو پەپکوڵە هەڵکێشین کەلە پامان چەقیوە، ئەوسا دەکەوینە ڕێ، ئەمانەی ناوخۆ وەك کرمی دارەخۆرە. زوو فریای نەکەوی شەخسەدارێ کرمۆڵ دەکات.

کریم بەگ: فەرموودەی تۆیە. بریندارەکانمان چاك بوونەتەوە. وا بزانم ئیتر وادەیەتی.

هەڵۆ: سەبێ چێشتەنگاو لەمۆرتکە دەبینین.

کریم بەگ: کاپتن بۆن؟

هەڵۆ: دەیکوژین.

«سروودی سەماو مۆسیقا»

هەڵۆ: گشت ڕێگایەکیان لێ‌دەهێنینەوە یەك.

ئاهـەنـگ ساز: هەر هەناسەیەکی هەڵۆ، بورکانێ بوو لەنارنجۆك، چەندەیان کردو چەندەیان کۆشی، نەیانتوانی گەردێ لەهەڵگوردی ورەی کەم کەنەوە نەیانتوانی چریسکەیەك لەبینایی بدزن.

بەیـت بێـژ: گەلێ برادەران. ئێـوە سەربـەرزو کامـەران. کێ خوازبێنی‌یـەکـەی بەفـرو هەڵـەکـۆکی نەبیستـووە، ئەوا لالـۆی بەیت بێژتان دەست پێ‌دەکات.

بەفر بەهـەڵـەکـۆکی ووت: هەڵەکۆکە پڕچنە چیتە لەماڵ و ژنە، چۆڕام کەوتـە بنـە، کاتێ بەفـر خوازبێنی دەکـرد ئەو لەکێی ئەمـانـدا سڕبـوو. نەدەگـونجان. بەفر ڕقی لەبەهارو ژیانەوەش دەبـوو، بۆیـە خواستی سڕینەوەی وەرزی بەهـاری بوو، نەك ئەوەنـدە بەڵکـو تێکـدانی یاسـا سروشت و ژیـان هەر لەپـای ئارەزوویەکی تایبەتیدا.

ئاهـەنـگ ساز: لەو دەمـانـەدا لەگـەلێ شوێنی عێـراقـدا، گەلێـك لەفـەرمـانـدەکـانی ئینگلیـز کوژران. وەك: کولـونێـل ئیل حاکمی سیاسی موسل . . کاپتن ووکر. پیرسون، بارسن، لە زاخۆ کاپتن ویلی، کاپتن ماك دونـالـد لەئـامێـدی. کاپتن سکـوت لە ئاکـرێ کاپتن لویس، مێجەرد سنبر، لیفتنت روس لەمزووری، کولونیل لیچمنی لەفەلووجە لەلایەن شێخ ضاری‌یەوە کوژرا. کاپتن لوید لەبـەعقـوبـە. کاپتن ریگلی، کاپتن برادفیـل، نیـوتن،ٚ لەمقدادیە کوژران. کاپتن پوکـانـان، جون بینـر، کاپتن سالمـون لەکفـری لەشـۆڕشی ئیـبراهیم خانی دەلـۆدا کوژرا. کاپتن مان، مێجـەر توربری، لەکوفە کوژران، کاپتن پیرسن بەدەستی گۆیانەکان کوژرا

یەکەم: دەست خۆش، دروێنەی چاك.

ئاهەنگ ساز: دادپرسینەوەی شێخ مەحمودی حەفیدە، حاکمەکانی ئەم داد گـایـە گشتیـان ئینگلیـزن، شێخ مەحمـود بەم تاوانانەی خوارەوە گوناهبار کراوە: یەکەم

یەکـەم: یەکـەم: چەك هەڵگرتن دژی بەریتـانیـای گەورەو ڕژاندنی خوێنێکی زۆرو بوونە مایەی زیانێکی گەورە.

دووەم: دووەم: داگرتنی بەیداخی بەریتانیای گەورەو دڕاندنی.

شێخ مەحـمـود: من لەگـەڵ ئێـوە لەجـەنگـدا بووم، متـان بەدیـل گرت و لەبـەنـدیخانەی ئێوەدام کەدوژمنی من و کوردن. لەبەرئەوە بێ‌گـومـان دوژمن بۆ دوژمـن بڕیـاری چاك نادات. منیش بەو حوکمەی ئێوە ڕازی نیم و بەڕەوای نابینم.

یەکەم: بەڵێ بەفەرمانی ئەم عیزەت ئاڵای بەریتانیای داگرت و دڕاندی.

شێخ مەحمود: بەڵێ من فرمانم بەداگرتنی ئاڵای بەریتانیادا.

دادوەر: بڕیار: لەبەر دوژمنایەتی بەریتانیای گەورە کوشتن و ئاژاوە نانـەوەو داگـرتنی ئاڵای بەریتـانیـای گەورە، دادگـا بڕیـاری خنکاندنی دا.

ئاهـەنـگ ساز: شێخ دوای بیستنی ئەم بڕیـارەی دادگـا نەپەشۆکا. نەورەی بەردا، بەڵکـو بەوێنـەی ئازاتـرین دلاوەر هەڵمەتی برد، هیچی بەدەستەوە نەبوو تەنها مشکێو جامانەکەی نەبێ. ئەویشی گرتەسەرسنگی «گرینهاوس»

«مۆسیقا»

هەڵۆ: ئێمە خۆمان سەردارو سەروەری خۆمان هەڵدەبژێرین، ئێمە شێخ بەسالارمان دەکەین. بەریتانیا بە چ هەقێك ئەو مافی دەست نیشان کردنە بەخۆی دەدات. ئێمە پەنجە بەچاوی باوکی بەریتانیادا دەکەین. با ئەمجارەش خۆیان تاقیبکەنەوە. ئەمە ئەرزو ئەمە گەز، ئەمە ناوچەوان و کەلەی ئێمە ئەوەش هەموو هێزی بەریتانیا.

سوارە: گوڵێ کچی گوڵێ خان و ماندەکەم. ئەم ئێوارەیە «پەنجەی دەگرێ»

گوڵێ: تۆزێ هێواش، لوولەی تفەنگ نییە، پەنجەی منە.

سوارە: ئێ گوڵێ گیان بۆت باس نەکردم.

گوڵێ: سوارە باسی بەندیخانەت بۆ بکەم؟

سوارە: ئادەی گوڵێ گیانەکەم.

گوڵێ: ڕۆژێکیان وەردیانەکە کرێی بەهەرا.

وەردیان: ئەوا ڕێگادراون نامە بنووسن.

گوڵێ: پاشان کەوتە سەرنجدانی بەندەکان، کابرایەکی بەستەزمان، وەك درەختی دەم کورە خەڵووز داپاچرا بوو، بەوی وت،

وەردیان: تۆ. زۆرچاکە تۆ نامە بنووسە. بەڵام ئەگەر بزانی بۆ کێی ئەنووسی ئەوا پەکەم کەس ڕێگات دەدەم.

گوڵێ: ئەو بەستەزمانە نەك ناوی خوا ناوی خۆیشی لەبیر برابووەوە.

سوارە: ئەی تۆ؟

گوڵێ: چیم بنووسیایە؟

سوارە: پێویست بەنامە ناکات ئێستا گشت نامەکانی خوا لەیەك تەماشای چاوەکانتا دەخوێنمەوە.

گۆرانی بێژ: «گۆرانی»

شێتان شێت دەبن دەچنە میری سوور
خۆ من شێتی تۆم بەخواو بەرەسووڵ

سوارە: گوڵێ گیان ئەزانی هەر کاتێ سەیری ئاسمانم ئەکرد، لەخواوە بێخود دەبووم و بەدەنگی تۆ بەئاگا دەهاتمەوە.

«مۆسیقا - فلاش باك»

گوڵێ: سوارە، ئەوا چاوم لێتە، چاوەکانم زۆر تیژ بوون، ئەو دیوی گشت دیوارەکان دەبینم، دەبینم چەندە ئەم دونیایە گەورەو فراوانە چەندە ڕۆشنە، چەندە خۆر بەتین و مەزنە. دەریاکان چەندە زۆرن چیاکان چەندە بڵندن.. سوارە سەیرم کە. ئەها چەند کەڵەگەت بووم، بنمیچی بەندیخانەکەم بەجێهێشتووە، وا دەست لەگومەزی ئاسمان دەدەم. سوارە با کڵۆبەفرێکی سەرچیای قەندیلت بدەمە دەست یان چەپکە هەڵاڵەیەکی ئەو زۆزانە، سەیرمکە وا پرچم بەسەر ئەراراتا شۆڕکردووەتەوە.. بۆنی خێڵە کۆچەریەکان دەکەم.

«مۆسیقاو سەما»

بەیت بێژ: گەلی برادەران. دۆستان، ئازیزان، چاوبەلەکان، ئەبرۆ کەوانان، کەزیە لوولان، کەڵەگەتان، گەردن کێلان، شیرین زوبانان، بەماریفەتان، لەداستانی هەڵۆکەمان گەیشتینە ئاستی ئەم ساتەمان..

سوارە: گوڵێ مژدە بێ، هەڵۆ پێی وتم. ووتی وادەیەتی.

گوڵێ: کەی؟

سوارە: ئەم بەیانیە لەگەڵ شەبەقیدا خۆی هاویشتە سەرپشتی ئەسپەکەی‌و سوورە سووری ڕوومەتی بوو.. بەڵێ گەورەم.

هەڵۆ: سوارە سەیرێکی ئەم چیا سەرکەشانە بکە، دەبێ ئەوە چاك بزانن، کەئەوانەی مەشقی چوونە سەرچیا دەکەن، بەر لەکاڵەی ئاسن لەپێکردن، بەر لەپێناو هەڵکێشان، دڵنیایی پۆڵاین لەبیریاندا دەچەسپێنن. کووری‌و سەختەن و ڕەوەزو پێچەی پشت شکێن و، لێژی فێری چێژ وەرگرتنی ساتی گەیشتنی شوێنی مەبەستیان پێدەکات. ئارەزوویەکی ئەوەندە بەرزیان پێدەبەخشێ کە لەتەنگ و تاری گۆڕیشدا دانامرکێتەوە. ئەگەر مرۆڤ بیەوێ لەخەزانی ئەمانیشدا چاو بەئاڵترین گوڵی ئەوبەهاری گەشبینی هەڵدەهێنێ، سوارە وەرە سەیری چاوانت بکەم، ئافەرین عەشق ئەبێ وابێ، ئەوە چاوەکانی گوڵێیە لەچاوانتا ڕواوە. ئێتر شایستەی ئامانەتێکی پیرۆزی، وەرە پێشەوە هاتێ سنگم

«سروودەکە دەست پێدەکاتەوەو سڵاوی کۆتایی دەکرێت»

پەراوێزەکان:

١ - پیرەمێرد
٢ - بەیتی شەریف هەمەوەند
٣ - پیرەمێرد
٤ - پیرەمێرد
٥ - مەحوی
٦ - حەمدی صاحیبقەران
٧ - گۆران
٨ - حاجی قادری کۆیی
٩ - سەلام
١٠ - پیرەمێرد